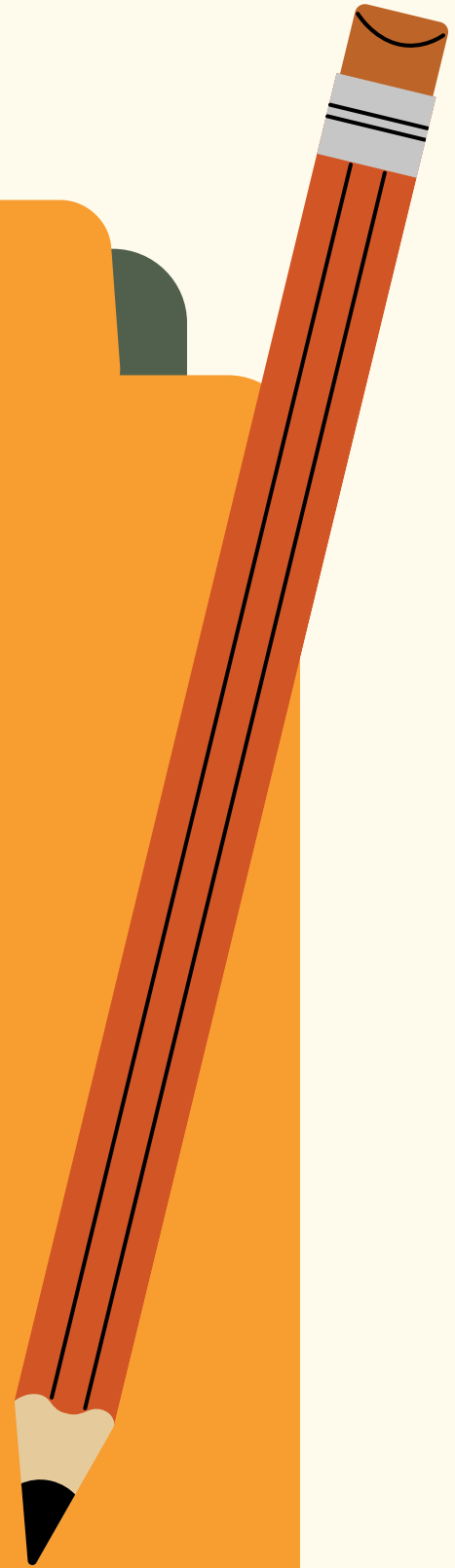

Seminar 2

GÂNDIRE CRITICĂ ȘI ETICĂ ACADEMICĂ

Desfășurare seminar

1

Gândire clară și rațională. Exerciții

2

Sens literal și implicatură conversațională

3

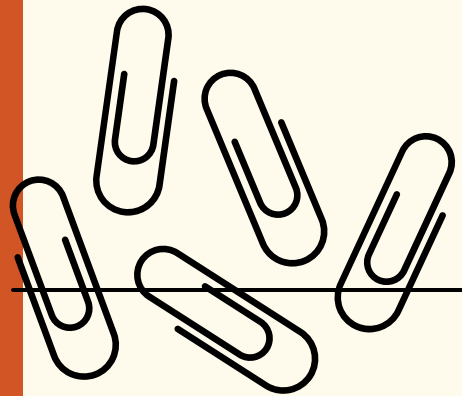
Definiții. Tipuri de definiții și erori de definire

4

Dezbattere

Gândirea critică:

- gândire **clară**
- gândire **rațională**
- gândire **sistematică**
- gândire **logică**

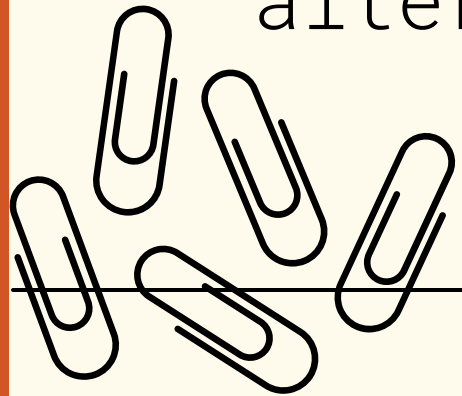

Moartea – lucrul cel mai înfricoșător – e nimic pentru noi, deoarece, atunci când noi suntem, moartea nu e prezentă, iar atunci când moartea e prezentă, noi nu suntem. Prin urmare, ea nu există nici pentru vii, nici pentru morți, deoarece pentru primii ea nu este, iar ultimii nu mai sunt ei. Însă mulțimea ba fuge de moarte ca de cel mai mare dintre rele, ba o alege ca fiind o încetare a relelor din viață. Dar înțeleptul nu refuză să trăiască, nici nu se teme să nu trăiască.

Epicur, *Scrisoare către Menoikeus*, 125

„Împătrita cale către o gândire critică”

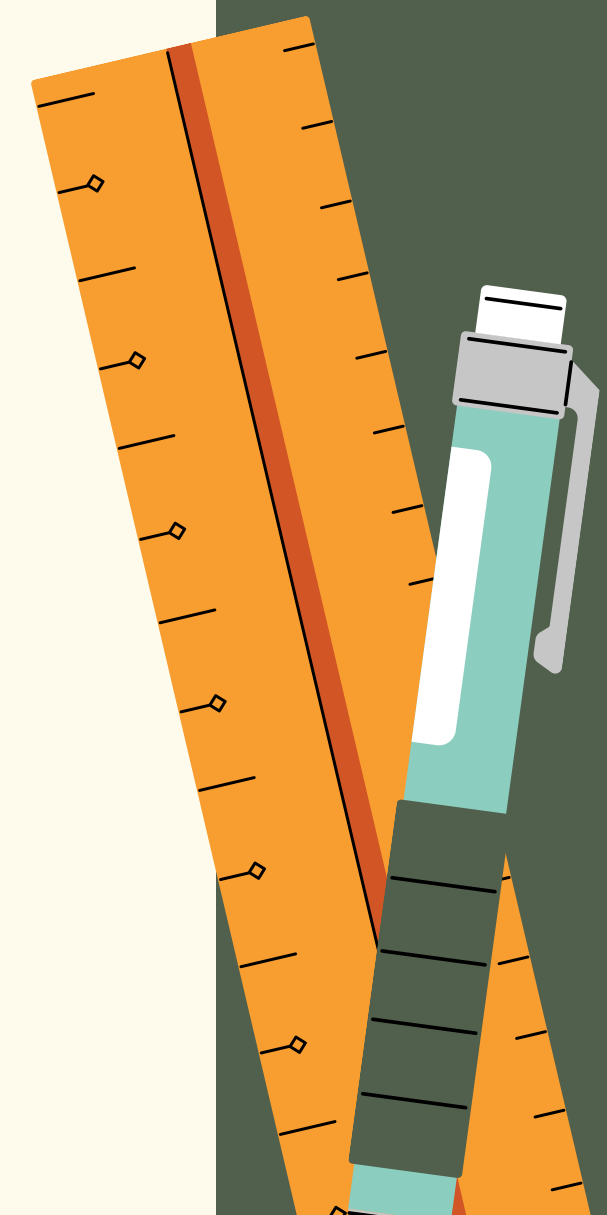
- CE înseamnă?
- CÂTE argumente pro și contra?
- DE CE e relevant?
- CARE sunt alternativele?

Fragment din „Rick Potion #9”, Rick and Morty, I, 2014

sursa: <https://www.youtube.com/watch?v=0rWunrNejmA>

„Asculță, Morty, îmi pare rău să-ți zic asta, însă ceea ce oamenii numesc „dragoste” este o reacție chimică care constrânge animalele să se reproducă. Te lovește puternic, Morty, apoi se disipă lent și te lasă blocat într-o căsnicie care se destramă. Am trecut prin asta, părinții tăi o să treacă prin asta. Rupe cercul, Morty! Ieși din el! Focalizează-te pe știință!”

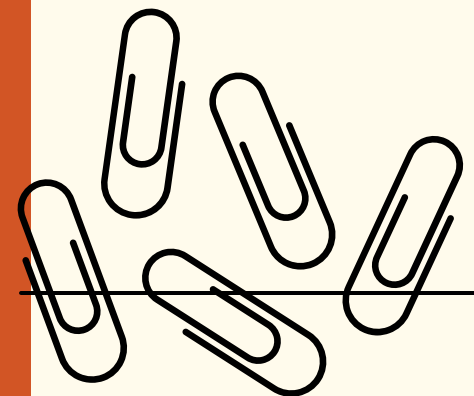

Sunteți de acord cu următoarele considerații? Explicați de ce.

1. Gândirea critică este prea negativă, deoarece mereu încercăm să găsim greșeli, însă aceasta nu este o atitudine foarte sănătoasă.
2. Gândirea critică nu este foarte folositoare, deoarece conexiunile și relațiile personale sunt mai importante pentru a avea succes.
3. Trebuie deseori să luăm decizii foarte rapid, fără să avem prea mult timp să ne gândim. Așadar, gândirea critică nu este cu adevărat folositoare.

Reformulați
următoarele
fraze astfel
încât să fie
mai simple:

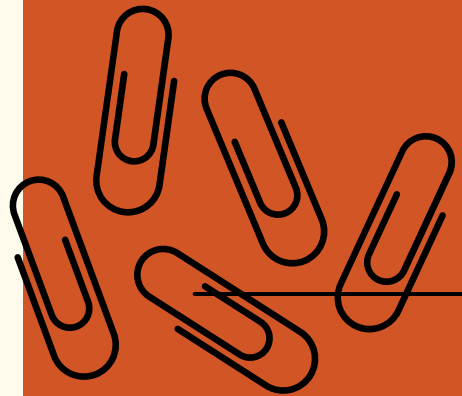

1. Când profesorul a oferit explicații grupei, explicațiile au fost livrate într-un asemenea chip încât au fost destul de lungi și acestea nu au putut fi înțelese cu ușurință de studenți.
2. Situația actuală din acest loc, care este deja tensionată, a devenit explozivă mai devreme luna aceasta când administrația internațională, care a fost înființată după acordul de pace din 1995 care a pus capăt războiului din Bosnia, a dat ordinul de a fi executat un raid asupra Băncii Herzegovacka.
3. În pivniță se găsesc patru coșuri făcute dintr-un material de bambus care nu au absolut nimic în ele și poate ar putea fi date de noi unor organizații și societăți de caritate.
4. Andrei a folosit bani pentru a cumpăra un tip de mașină mare produsă de Toyota, care are culoarea roșie.
5. Apple a făcut un laptop care este cu adevărat special: carcasa laptopului este făcută dintr-un material de aluminiu și nu este compusă din vreo parte mai mică.

Sensul literal al unei expresii (implicatura convențională) = sensul atribuit de obicei cuvintelor din care este compusă expresia.

Implicatura conversațională din cadrul unei expresii = informația pe care vorbitorul o transmite în mod implicit.

- În argumentare, preferăm sensul literal.
- O expresie este adevărată sau falsă în virtutea sensului literal, și nu a implicaturii conversaționale.

Exemple :

Dana: Cum îi merge lui Marius la noul job?

Alex: Foarte bine! Îi place de noii lui colegi și încă n-a intrat la pârnaie!

Dana: Vii diseară la petrecerea pe care o dă Marius?

Alex: Nu voi veni.

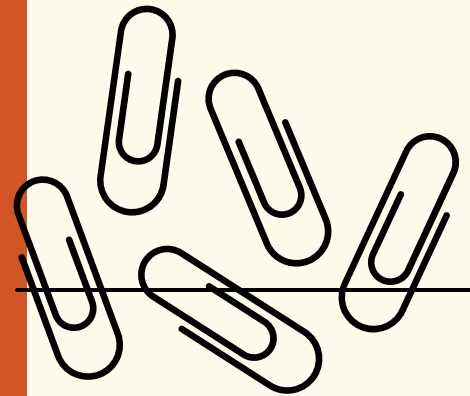
Dana: Vii diseară la petrecerea pe care o dă Marius?

Alex: Am de lucru.

Dana: Cum e vremea afară?

Alex: E absolut superb!

Pentru fiecare pereche de enunțuri, clarificați dacă diferă din unghiul de vedere al sensului literal.

1. Nu fi rău. Fii bun.

2. Îmi plac homarii. Îmi place să mănânc homari.

3. Nu adăugăm conservanți în alimentele noastre. Alimentele noastre nu conțin conservanți.

4. Nu-mi spune dacă poliția este aici. Nu-mi spune în cazul în care poliția este aici.

5. Poți săruta mireasa. Trebuie să săruți mireasa.

6. Toată lumea nu este bolnavă. Nu toată lumea este bolnavă.

7. Toate cele bune nu sunt ieftine. Toate cele ieftine nu sunt bune.

8. Sunt multe restaurante, iar cel mai bun este The French Laundry. Nu e niciun restaurant mai bun decât The French Laundry.

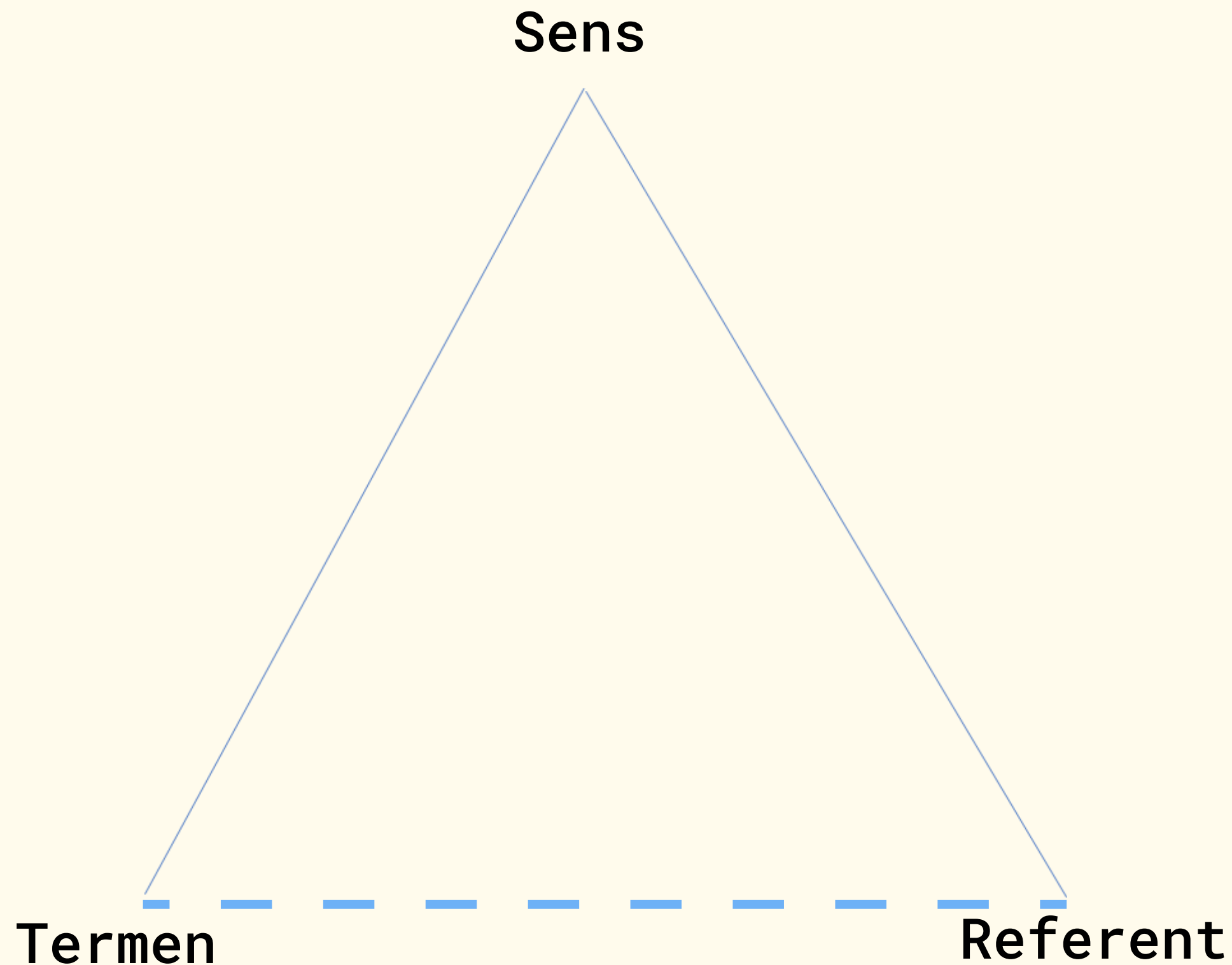
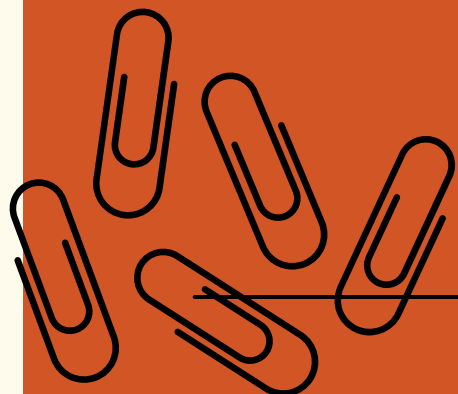
DEFINIȚII

Semn = un obiect care trimite
la altceva decât la sine
însuși

Termen = expresie compusă din
semne verbale (un cuvânt sau
mai multe)

Sens = înțelesul termenului

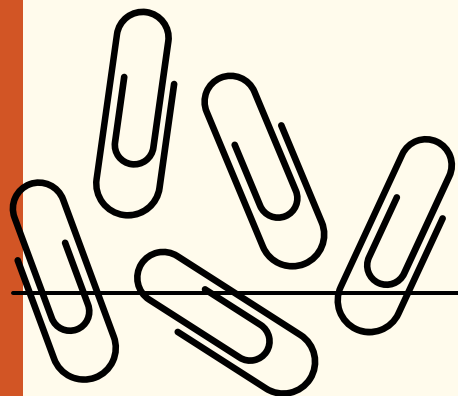
Referent = obiectul sau
obiectele la care trimite
termenul

INTENSIUNE ȘI EXTENSIUNE

intensiune =
înțelesul
termenului

extensiune =
mulțimea de
obiecte la care
referă termenul

„[...] spunând orice om este un animal, eu vreau să spun că toți oamenii sunt conținuți în toate animalele; însă, înțeleg în același timp că ideea de animal este conținută în ideea de om. Animalul cuprinde mai mulți indivizi decât omul, însă, omul cuprinde mai multă idee sau mai multe aspecte formale; unul are mai multe exemple, celălalt mai multe grade de realitate, **unul are mai multă extensiune, celălalt mai multă intensiune** [subl. m.].” (Leibniz 2003, 372-3)

Legea variației inverse:

Intensiune: om > mamifer > animal > entitate

Extensiune: om < mamifer < animal < entitate

Dintre următorii termeni, care are
intensiunea mai mare? Dar extensiunea?

- haină – palton
- RPG – joc
- stejar – copac
- flămând – înfometat
- muzică rock – muzică punk

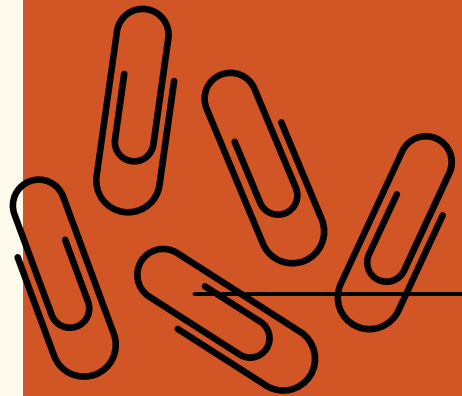

DEFINIȚIA prespune:

1. **Definitul**, ceea ce este definit (*definiendum*)

2. **Definitorul**, acel ceva prin care ceva este definit (*definiens*)

Relația dintre definit și definitor este una de **identitate**.

definit

Burlac

=df

bărbat necăsătorit

definitor

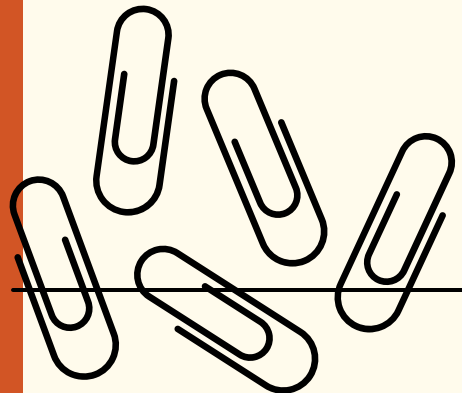
Relația de definire

TIPURI DE DEFINIȚII

Lexicale: dau seama de
înțelesul unui termen

Stipulative: atribuie un
nou înțeles unui termen,
fie că acesta are deja un
înțeles sau nu

De precizare : clarifică
înțelesul unui termen vag

Celibatarul este bărbatul necăsătorit.

Prin celibatar înțeleg acel bărbat care este
necăsătorit.

Un celibatar înalt este un bărbat necăsătorit care
are peste 1,9 m.

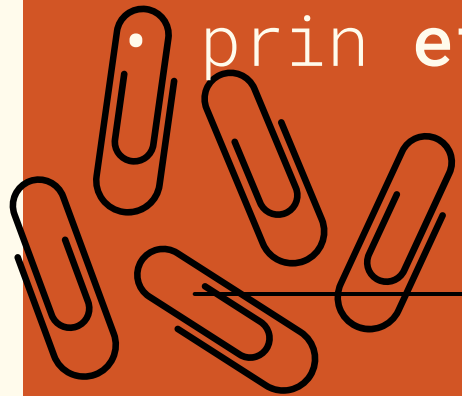
Ce fel de definiții sunt următoarele (lexicale, stipulative, de precizare, persuasive)?

- Inteligență peste medie înseamnă a avea un IQ mai mare de 100.
- O cameră este un instrument cu care se fac fotografii.
- Activiștii pentru drepturile animalelor sunt oameni care iubesc animalele mai mult decât oamenii.
- Un ateu este o persoană care nu crede în existența lui Dumnezeu.
- Prin „x este mai dur decât y” înțeleg că x poate zgâria Y, însă nu și invers.
- Labirintul este o structură complexă de pasaje care comunică între ele, prin care este dificil să găsești o cale afară.
- Starea de ebrietate înseamnă a avea o alcoolemie în sânge mai mare de 0,04.

TEHNICI DE DEFINIRE:

- prin **gen** proxim și **diferență** specifică
- prin **sinonimie**
- prin **ostensiune**
- prin **enumerare**
- prin **specii**
- prin **etimologie**

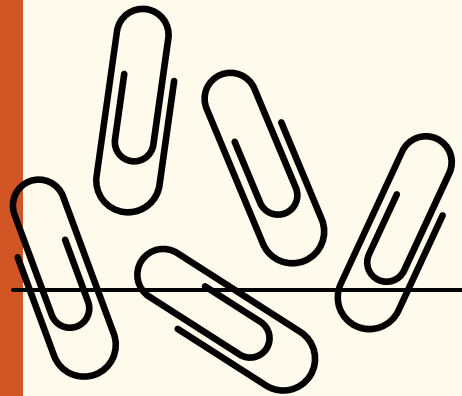

„Când se definește prin doi termeni, unul dintre ei este **diferența**, celălalt este **genul** [...]” (Aristotel, *Metafizica*, VII, 12, 1038 a)

- Celibatarul este bărbatul necăsătorit.
- Celibatar înseamnă burlac.
- Acesta este un celibatar.
- Celibatari au fost Leonardo da Vinci, Isaac Newton, Franz Kafka.
- Poem înseamnă sonet, haiku, odă ș.a.m.d.
- Celibatar înseamnă cel care trăiește singur (*caelebs* în latină).

ERORI ÎN DEFINIRE

- definire **prea largă**
- definire **prea îngustă**
- definire **prea largă & prea îngustă**
- definire **prin termeni proprii**, și nu esențiali
- definire **circulară**
- definire **negativă**
- definire **prin metafore**
- definire **ambiguă**

Exemple:

- Triunghiul este forma geometrică cu mai multe laturi.
- Triunghiul este forma geometrică cu trei unghiuri de câte 60° fiecare.
- Curajos este cel care este sincer.
- Omul este animalul care merge la teatru.
- Creator este cel care creează.
- Fericirea este lipsa de griji.
- Dragostea este o pasăre rebelă.
- Prin etică înțeleg moralitate.

Evaluați următoarele definiții din unghiul de vedere al corectitudinii:

- Ură = dorința de a răni alți oameni sau de a distruge ceva care este important pentru ei
- Biologia e atunci când studiezi organisme vii.
- Ce este Yin? Nu este Yang. Ce este Yang? Nu este Yin.
- „Iubirea este cheia supremă care deschide porțile fericirii.” (Oliver Wendell Holmes *apud* Lau 2011, 30)
- „Iubirea este afinitatea experimentată între doi oameni care în mod natural vor și sunt capabili să-și acorde emoțional, intelectual și fizic stările și care-și răspund într-un chip hrănitor și stimulant.” (biomatch.com *apud* Lau 2011, 30)
- Furios = a fi mânios pe cineva
- O bombă este un instrument construit pentru a exploda și a răni oameni.